

**SAMPLER
SÈRIES**

14 DE MAIG

SALA 3 TETE MONTOLIU

**EASY ALICE + SONG
DISTORSIONS**

MARK KNOOP I RODERICK CHADWICK

AMB EL SUPORT DE:
Sabadell
Fundació

PROGRAMA DE MÀ

CHRISTOPHER TRAPANI

(Nova Orleans, Estats Units 1980)

TWO FOLKSONG DISTORTIONS

(2015) – Estrena nacional – 14

LARRY POLANSKY

(Nova York 1954)

**“ESKIMO LULLABY” I “SWEET BETSY FROM PIKE” DE SONGS AND
TOODS**

(2005) – Estrena nacional – 20’

LIESA VAN DER AA

(Bèlgica 1986)

EASY ALICE

(2020) – 60

FOLK SONG DISTORTIONS:

Liesa Van der Aa, veu, violí i electrònica

Tom Pawels, guitarra elèctrica

EASY ALICE:

Liesa Van der Aa, veu i violí

Lander Gyselinck, percusió

Dries Laheye, guitarres

Niels Broos, teclats

Judith Okon, Sarah Devos i Nina Babet, cors

COMENTARI

per **Luis Codera Puzo**

Que el doble concert d'Easy Alice i Song Distortions es presenti simultàniament als cicles Sit Back i Sampler Sèries de L'Auditori de Barcelona indica que explora mons diversos amb referències a tradicions, gèneres i pràctiques artístiques diferents. És el cas de Christopher Trapani, compositor d'ascendència italiana nascut a Nova Orleans el 1980, format en música i literatura. *Two Folk Song Distortions* consisteix en l'arranjament de dues cançons del folklore del sud nord-americà del segle XIX: *Wayfaring Stranger* i *Freight Train*. El terme "arranjament" és probablement insuficient. Les dues peces estan adaptades per a guitarra (les cordes de la qual estan afinades en intervals microtonals inusuals), violí, veu i un dispositiu electrònic controlat en temps real. Mentre que la veu amb prou feines presenta variacions respecte a la cançó original, les parts de guitarra estan modificades per l'electrònica mitjançant l'ús repetit d'alguns fragments, transposicions, desafinacions i coloracions minuciosament dissenyades pel compositor. La part de violí, menys alterat, només repeteix algunes de les seves intervencions en *loop*. L'estabilitat de la part vocal permet que la nostra escolta s'aferra a una referència clara, que no amaga el seu origen i procedència; al seu voltant, el món es deforma i s'altera. En aquesta oscil·lació canviant entre l'escolta del que és familiar i el que és inusual, el que és proper i el que és llunyà, resideixen la naturalesa i l'encert de les *Two Folk Song Distortions*. En joc també hi ha la distància entre una tradició musical clàssica i una tradició popular que Trapani aconsegueix que semblin reconciliables: que en el seu cas sembli senzill no vol dir que ho sigui. Així mateix, part d'aquest mèrit recau en la interpretació de Liesa Van der Aa i Tom Pauwels, músics per als quals es van crear els dos arranjaments.

L'aproximació de Larry Polansky (Nova York, 1954) als arranjaments de peces del folklore del continent nord-americà, com *Eskimo Lullaby* i *Sweet Betsy from Pike*, presenta similituds i diferències respecte a Trapani. Les peces formen part del cicle *Songs and Tod* per a guitarra, veu i electrònica al qual, posteriorment, va afegir el violí. De nou, la part vocal es mostra pràcticament inalterada respecte a la seva referència original, tot i que està cantada més lenta. A diferència de les peces de Trapani, en Polansky l'electrònica no modifica els instruments, sinó que afegeix diversos interludis, en aquest cas controlats per la violinista-cantant. Una altra particularitat que estimula l'aspecte més curiós de la nostra escolta és la possibilitat d'interpretar la peça amb una guitarra de ressonadors amb un sistema de trastos ideat per Lou Harrison, que permet un temperament just (una aproximació alternativa a l'afinació temperada habitual). Aquest sistema d'afinació ens allunya de manera estimulante de la referència original, malgrat que les figuracions de la guitarra i la seva relació amb la veu recorden per moments l'origen folklòric del qual procedeix la cançó. De nou: la distància adequada.

La capacitat de buscar referències que enriqueixin la nostra escolta es desborda a *Easy Alice*, que només és una fracció d'un univers més ampli. El propòsit d'aquest text no és descriure aquest concert, sinó incitar l'oient a buscar com es relaciona amb les altres parts d'aquest univers. La belga Liesa Van der Aa és moltes persones (cantant, compositora, violinista, actriu, directora, guionista), i totes convergeixen en el disc *Easy Alice*. L'àlbum publicat el 2020 es va crear simultàniament a la pel·lícula experimental *I can't go back to yesterday*, dirigida, escrita i interpretada també per Van der Aa. El guió està basat en entrevistes a personatges icònics com David Bowie, Pier Paolo Pasolini, Grace Jones o John Cage, si bé els diàlegs que hi apareixen no sempre estan articulats com a entrevistes (ni tampoc com a diàlegs!). L'autora ho defineix com un manifest sobre la culpa, la reclusió, l'esquizofrènia, el sexe i el desig de desafecció. Disc i pel·lícula, convergeixen en aspectes perfectament identificables: hi ha parts de text del guió de la pel·lícula que apareixen al disc i hi ha música del disc que apareix a la pel·lícula (que també inclou música inèdita). No obstant això, s'aprecien intercanvis entre les maneres de pensar dels mons més subtils i significatius: l'àlbum mostra certa vocació conceptual, certa noció de narrativa que podem associar a l'art cinematogràfic. No només hi abunden les incursions de diàlegs; a *Easy Alice* l'estil vocal s'apropa a la recitació i a la parla. És per moments menys melòdic que els seus discos anteriors com *Woth o Troops*. De la mateixa manera, alguns detalls de la pel·lícula evidencien el seu pensament musical: el maneig magistral i precís del ritme tant en l'edició com en els diàlegs i els silencis; la sincronització subtil d'algunes paraules entre diversos personatges (per exemple, "I", "jo" en anglès, de mare i filla a la segona escena de la pel·lícula) o l'edició d'alguns efectes de sons (com els espetecs que es fan amb la boca a la tercera escena i que tenen una reverberació molt més gran que la resta del diàleg). Hi ha una gran quantitat de detalls dels quals es pot gaudir amb atenció. Una altra baula més en la referencialitat d'*Easy Alice*: les entrevistes en què es basa el guió. Per exemple, a la cinquena escena de la pel·lícula agafa paraules (i el ritme) de l'entrevista que Wim Mertens fa a John Cage el 1982 a propòsit d'una estrena de Glenn Branca. Cage respon distès, entre rialles, afable. A *I can't go back to yesterday*, Van der Aa interpreta aquest text de manera subtilment desesperada. Manté i homenatja el mateix tempo pausat de Cage, però la connotació és anguniosa. Les paraules no sempre són les mateixes que a l'entrevista original: també les diferències hi aporten significat. Per la seva banda, al disc algunes d'aquestes frases apareixen amb literalitat al final de la cançó *Easy Alice*, però aquesta vegada recitades per una veu masculina en un to repulsiu i diferent als dos anteriors. L'escolta es pot limitar a gaudir de cada versió, però es multiplica quan les relaciona. Per si tot això no fos suficient, la interpretació en viu (si hem de jutjar per l'streaming que va fer durant la pandèmia i que probablement s'assembla més que el disc al concert d'aquesta sessió) presenta

un quart nivell referencial. La traducció de l'enregistrament discogràfic a l'espectacle en viu canvia l'ordre, l'estructura i la continuïtat de les seves cançons. Es potencia un costat *funk* que està més dissimulat a l'àlbum per la impecable producció, i es dona més pes als instruments que a l'electrònica. S'hi introdueixen, a més, alguns dels diàlegs de la pel·lícula en un format que voreja l'aspecte musical i que està deliciosament coordinat entre la creadora i les cantants de suport. En qualsevol cas, coneixent la capacitat creadora de Liesa Van der Aa, seria poc prudent descartar que el concert presenti una nova configuració d'aquest univers que ens atorgui referències noves i suggeridores.

AMB EL SUPORT DE

B Sabadell
Fundació